

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Z činnosti JČMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 9 (1964), No. 2, 130--[141a]

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/137652>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1964

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Z ČINNOSTI JČMF

Podzimní zasedání ústředního výboru JČMF

Dne 20. listopadu 1963 sešel se v Praze k svému pravidelnému podzimnímu zasedání ústřední výbor JČMF. Hlavními body jednání byly vedle zprávy o činnosti za uplynulé období, zprávy hospodářské a zprávy o zahraničních stycích především otázka plnění úkolů sjezdové rezoluce a úkoly v oblasti vyučování.

Před zahájením vlastního jednání ÚV bylo pietně vzpomenuáno těch, kteří odešli v uplynulém období z řad členů Jednoty. Byli to prof. *František Jurga* z Košic, doc. dr. *Vladimír Rudolf* z Olomouce, doc. dr. *Josef Hudec* z Prahy a dr. *Josef Pírek* z Brna.

Zpráva předsednictva ÚV, kterou sestavil ústřední sekretář s. *Běloun*, obsahovala sdělení o plnění usnesení jarního zasedání ÚV v Brně dne 25. 4. 1963, přehled činnosti předsednictva ÚV a slovenského výboru, hodnocení činnosti poboček za I. až III. čtvrtletí 1963 a konečně přehled činnosti ústředních komisí (matematické, fyzikální, pedagogické matematické, pedagogické fyzikální a obou terminologických). Hodnocení poboček a informace ústředních pedagogických komisí byly uveřejněny v 2. čísle Zpravodaje. Po kratší diskusi byla zpráva předsednictva schválena a bylo doporučeno, aby v plánu akcí na rok 1964, který byl uveřejněn ve Zpravodaji, bylo vždy uvedeno, které z pracovních porad nebo konferencí jsou pořádány s omezenou účastí.

Zpráva ústředního hospodáře s. *Josifka* byla vzata se souhlasem na vědomí s tím, že účetní uzávěrka bude předložena jarnímu zasedání ÚV v roce 1964.

Zpráva o zahraničních stycích, kterou sestavil úřadující místopředseda s. *Valouch*, byla členům ÚV předložena předem písemně. Po krátkém úvodu s. *Valoucha* se rozvinula diskuse, která vedle jiných otázek projednala i nabídku bezdevizové výměny s Bulharskem a umožnění rozvržení cest na celý kalendářní rok. Zpráva byla schválena.

Velmi podrobný rozbor plnění úkolů sjezdové rezoluce provedl s. *Valouch*. Upozornil členy ÚV, že právě nyní jsme v polovině funkčního období a že je tedy nutné provést první bilanci naší činnosti. Vzpomněl především dvou tradičních úkolů JČMF, tj. podporovat rozvoj matematických a fyzikálních věd a všestranně pomáhat při zvyšování úrovně vyučování matematice a fyzice. Potom bod za bodem hodnotil plnění rezoluce a vytkl úkoly, které nás ještě do konce funkčního období čekají. Ve své zprávě mimo jiné uvedl:

V oblasti činnosti JČMF na úseku vědy lze konstatovat růst zájmu vědeckých pracovníků o Jednotu a někteří mladí pracovníci byli získáni k aktivní spolupráci. Tento zájem je podporován možností zahraničních cest členů Jednoty a pořádáním konferencí a letních škol. Dosud se nepodařilo vybudovat odborné a závodní skupiny, které by umožňovaly bez formálního schůzování kolektivům členů JČMF vytvořit prostředí živého styku k projednávání odborných a organizačních otázek vědecké práce přímo na pracovišti.

Plánované vědecké pracovní konference se zaměřují k moderním úsekům matematických a fyzikálních věd a těší se velkému zájmu naší odborné veřejnosti. Ústřední fyzikální komise v nejužší spolupráci s vědeckým kolegiem fyziky ČSAV připravuje výroční konferenci, která má být pokusem o podání širšího přehledu nejdůležitějších oborů pěstovaných u nás i v zahraničí.

V současné době se rozšiřuje odborná pomoc matematické i fyzikální olympiádě. Jednota prostřednictvím svých poboček bude působit na kvalitu přednášek a bude provádět financování těchto akcí z příspěvku, který poskytne ze svého rozpočtu MŠK.

Dosud se nepodařilo vypracovat plán postgraduálních kursů pro učitele. Zdá se, že úkol

systematického doškolování učitelů přesahuje možnosti Jednoty a je spíše povinností školské správy.

Závěrem podal s. *Valouch* návrh na nové vedení ústřední matematické komise ve složení s. *A. Švec* (předseda), *K. Svoboda* (místopředseda), *B. Cenk* (jednatel) a návrh, aby na místo uvolněné resignací s. *Nožičky* byl zvolen za člena PÚV s. *C. Palaj*.

Po obsáhlé diskusi bylo přijato usnesení, že ÚV bere se souhlasem na vědomí zprávu s. *Valoucha*, že schvaluje nové složení předsednictva ÚMK a že souhlasí s tím, aby s. *Palaj* byl členem předsednictva ÚV. Ústřední výbor ukládá PÚV, aby na jarní zasedání ÚV připravilo zprávu o průběhu konference o uplatnění matematiků a fyziků v technické praxi, která se konala začátkem prosince 1963, hodnocení časopisu *Rozhledy matematicko-fyzikální* a návrh na vy-psání sjezdových cen.

M. Jelínek, místopředseda pro otázky vyučování, objasnil ve svém referátě plnění sjezdové rezoluce z hlediska zvyšování úrovně vyučování matematice a fyzice. Informoval o současných úkolech JČMF při přestavbě našeho školství a zejména o výzkumu vyučování matematice a fyzice, který je zařazen do státního plánu výzkumu, a o podílu komisí JČMF na této práci. Ukázal různé formy péče o žáky nadané pro matematiku a fyziku, které spočívají nejen v olympiádách, ale i ve vydávání doplňkové literatury, zřízení zvláštních tříd pro olympioniky, v poradenské činnosti pro nadané žáky, v evidenci talentovaných žáků. Nakonec informoval přítomné o resignaci s. *Havelky* z funkce předsedy fyzikální olympiády.

V diskusi bylo poukázáno zejména na stále klesající úroveň vyučování na základních a středních školách, jejíž důsledky se projevují zejména na vysokých školách. Byl vysloven požadavek, aby se JČM zabývala tímto stavem a informovala o tom vedoucí orgány.

Na závěr diskuse bylo přijato usnesení, aby se Jednota intenzivně věnovala výzkumu vyučování matematice a fyzice a pamatovala též na problémy jiných typů škol než všeobecně vzdělávacích, aby *M. Valouch* byl doporučen MŠK do funkce předsedy ÚV FO a *J. Tesař* do funkce jednatele ÚV FO. Konečně ÚV doporučil, aby PÚV se zabývalo otázkami stavu vědomostí žáků v matematice a fyzice a předložilo soubornou zprávu ÚV.

Situační zprávu o časopise *Pokroky matematiky, fyziky a astronomie* podal s. *M. Matyáš*. Zdůraznil obtíže zejména při získávání matematických článků. Sděлил, že několik poboček bylo na schůzi předsedů a jednatelů dne 30. října 1963 pověřeno rozbořem a zhodnocením časopisu. Po diskusi bylo přijato usnesení, aby hodnocení časopisu *Pokroky* bylo předloženo jarnímu zasedání ÚV.

František Běloun

Seminář o piezoelektřině

Ve dnech 26.–29. srpna 1963 uspořádala pobočka Jednoty čsl. matematiků a fyziků spolu s katedrou fyziky Vysoké školy strojní a textilní v Liberci seminář pro pracovníky v oboru piezoelektřiny. Seminář, který měl charakter postgraduálního krátkodobého školení, se účastnilo 31 pracovníků z vysokých škol, vědeckovýzkumných ústavů a průmyslových závodů. Přednášející seznámili účastníky s úvodem do dynamiky krystalové mřížky, s termodynamikou elektromechanických jevů prvního a druhého řádu, s některými vlastnostmi piezoelektrických rezonátorů a dílčími otázkami zkoumání jejich struktury. Z četných diskusí vplynuly názory na další zaměření práce v oboru piezoelektřiny. Všichni účastníci semináře jeho uspořádání vřele uvítali a doporučili v jeho pořádání pokračovat i v příštích letech.

František Šimek

Sjezdová vyznamenání JČMF

JČMF vypisuje soutěž podle dále uvedeného statutu pro udílení vyznamenání mladým pracovníkům v matematice a fyzice za úspěchy ve vědecké práci. Vyznamenání udělí celostátní sjezd JČMF v dubnu 1965. Do soutěže se mohou přihlásit členové JČMF, kteří v roce 1965 dovrší nejvýše 30 let věku.

Výše peněžitého odměn se stanoví pro 1. stupeň v rozmezí 1000—2000 Kčs, pro 2. stupeň 500—1000 Kčs.

Příhlašky s obvyklými osobními údaji, s přihlašovanými pracemi a s údajem, zda za ně uchazeč obdržel nějakou mimořádnou odměnu a v jaké výši, je nutno zaslat na adresu JČMF, Maltéžské nám. 1, Praha 1 — Malá Strana, nejpozději do 31. října 1964.

Statut pro udílení vyznamenání mladým pracovníkům v matematice a fyzice za úspěchy ve vědecké práci

Jednota československých matematiků a fyziků (JČMF), vědoma si stále rostoucího významu vědy v rozvíjející se socialistické společnosti, udělila v r. 1962 u příležitosti 100. výročí svého vzniku poprvé čestná vyznamenání spojená s udělením cen mladým pracovníkům za vynikající úspěchy ve vědecké práci v matematice a fyzice, aby tak přispěla k podněcování vědeckovýzkumné práce v těchto vědních oborech.

Jubilejní sjezd JČMF, konaný ve dnech 17. — 19. dubna 1962, se usnesl, aby v udělování těchto vyznamenání bylo pokračováno při příležitosti každého řádného sjezdu JČMF jednou za 3 roky podle tohoto statutu:

Vyznamenání udílí celostátní sjezd JČMF na návrh ústředního výboru JČMF za původní vědecké práce jednak z matematiky nebo z aplikací matematiky, jednak z fyziky čisté a užité, a to na základě soutěže, do které se může přihlásit každý člen JČMF, který v roce udílení vyznamenání dosáhl věku nejvýše 30 let, nebo kolektiv členů, z nichž každý splňuje tuto podmínku.

Do soutěže se přijímají jen vědecké práce, které byly uveřejněny v některém časopise nebo sborníku apod.

Práce přijaté do soutěže posoudí a návrhy na udělení vyznamenání a cen připraví poroty ustanovené ze členů JČMF předsednictvem ústředního výboru JČMF, a to zvlášť pro práce matematické a zvlášť pro práce fyzikální. Každá porota si vyžádá předem posudky o přihlášených pracích od vybraných odborníků. Poroty přihlížejí při hodnocení prací k jejich vědecké hodnotě a k jejich významu pro rozvoj techniky.

Vyznamenání se udílí na základě návrhů porot za nejlepší přijaté vědecké práce ve dvou stupních:

1. Vyznamenání 1. stupně za práce, které řeší nový závažný problém nebo používají nové originální a dokonalejší metody k řešení známého závažného problému anebo dávají podklad pro nový způsob využití vědeckých poznatků v praxi.

2. Vyznamenání 2. stupně za práce, které podstatně přispívají k řešení závažných problémů novými vědeckými výsledky nebo zdokonalenými metodami anebo podstatně zdokonalují využití vědeckých poznatků v praxi.

Vyznamenání pracovníci obdrží četný diplom a jubilejní medaili JČMF, při vyznamenání 1. stupně stříbrnou, při vyznamenání 2. stupně bronzovou. Vedle toho obdrží vyznamenání peněžité odměny, jejichž výši podle stupňů vyznamenání určí ústřední výbor JČMF předem při vypsání soutěže. Při stanovení peněžité odměny jednotlivým vyznamenáným pracovníkům bude pak přihlíženo k tomu, zda vyznamenáný již obdržel za příslušnou práci nějakou mimořádnou odměnu.

Soutěž a její podmínky vyhláší ústřední výbor JČMF nejméně 6 měsíců před plánovaným konáním celostátního sjezdu.

JČMF zahajuje přípravné řízení podle dále uvedeného statutu o udílení vyznamenání pedagogickým pracovníkům v matematice a fyzice za úspěchy v pedagogické práci. Vyznamenání udílí celostátní sjezd JČMF v roce 1965.

Výše peněžitých odměn se stanoví pro 1. stupeň v rozmezí 1000 – 2000 Kčs, pro 2. stupeň 500 až 1000 Kčs.

Návrhy na vyznamenání připraví pobočky JČMF nejpozději do 31. října 1964. Členové JČMF mohou zaslat upozornění na vhodné kandidáty pobočkám nebo ústřednímu sekretariátu JČMF.

Statut pro udílení vyznamenání pedagogickým pracovníkům v matematice a fyzice za úspěchy v pedagogické práci

Jednota československých matematiků a fyziků (JČMF), vědoma si zvláštní důležitosti úspěšného vyučování matematice a fyzice při výchově mladých generací pro rozvíjející se socialistickou společnost udělila v r. 1962 u příležitosti 100. výročí svého založení poprvé čestná vyznamenání spojená s udělením cen vybraným učitelům na školách všech stupňů a jiným pedagogickým pracovníkům za vynikající úspěchy v teoretické a praktické práci pedagogické v oboru vyučování této vědě, aby tak veřejně ocenila společenský význam této práce a podnítila její další vývoj.

Jubilejní sjezd JČMF, konaný ve dnech 17. až 19. dubna 1962, se usnesl, aby v udělování těchto vyznamenání bylo pokračováno při příležitosti každého řádného sjezdu JČMF jednou za 3 roky podle tohoto statutu:

Vyznamenání udílí celostátní sjezd JČMF na návrh ústředního výboru JČMF vybraným jejím členům.

Vyznamenání lze udělit především

- a) za původní uveřejněné teoretické práce z didaktiky matematiky nebo fyziky,
- b) za úspěšnou práci při tvorbě učebnic a učebních pomůcek matematiky nebo fyziky, které jsou nebo byly v praxi používány,
- c) za vynikající dlouhodobé praktické výsledky ve vyučování matematice nebo fyzice,
- d) za dlouholetou úspěšnou práci konanou ve prospěch zlepšování vyučování matematice nebo fyzice.

Návrhy na udělení vyznamenání mohou podávat předsednictvu ústředního výboru JČMF její pobočky a obě její ústřední komise pedagogické 6 měsíců před plánovaným konáním sjezdu.

Návrhy na udělení vyznamenání jednotlivým členům nebo kolektivům členů JČMF musí být odůvodněny a doloženy příslušnými doklady, jako jsou např. výtisky uveřejněných prací, učebnice a učební pomůcky nebo aspoň jejich fotografie, a vždy doprovázeny hodnocením osobnosti navrhovaného pracovníka, které vypracuje pobočka nebo komise, jež navrhuje k vyznamenání. V návrhu se uvede také, zda navrhovaný pracovník obdržel již za práci nebo činnost mimořádnou peněžitou odměnu.

Došlé návrhy na vyznamenání posoudí ústřední pedagogické komise JČMF, a to zvlášť pro matematiku a zvlášť pro fyziku. Komise se budou při hodnocení návrhů řídit kritérii, jež jsou uvedena vpředu. Komise mohou v případě potřeby dát posoudit některé návrhy vybraným odborníkům.

Obě komise odevzdají zhodnocené návrhy na vyznamenání s důvody k udělení a odůvodněným pořadím nejpozději 3 měsíce před konáním sjezdu předsednictvu ústředního výboru JČMF, které podá konečný návrh ústřednímu výboru JČMF k projednání.

Vyznamenání se udílí ve dvou stupních:

1. Vyznamenání 1. stupně za práce nebo učebnice a učební pomůcky, které řeší aktuální závažný didaktický problém nebo používají při řešení závažného didaktického problému nových originálních metod, nebo v praxi uplatňují nové metody zvyšující podstatně účinnost a úroveň vyučování a vedou k vynikajícím vyučovacím výsledkům.

2. Vyznamenání 2. stupně za práce nebo učebnice a učební pomůcky, které podstatně přispívají k řešení didaktických problémů a ke zvýšení účinnosti a úrovně vyučování, nebo za vynikající výsledky.

Vyznamenání pracovníci obdrží čestný diplom a jubilejní medaili JČMF, při vyznamenání 1. stupně stříbrnou, při vyznamenání 2. stupně bronzovou. Vedle toho obdrží peněžité odměny, jejichž výši podle stupňů vyznamenání určí ústřední výbor JČMF. Při stanovení peněžité odměny bude přihlédnuto k tomu, zda vyznamenáný již obdržel za příslušnou práci nebo činnost nějakou mimořádnou peněžitou odměnu.

Podrobnosti o způsobu podávání návrhů a podmínky pro udělení vyznamenání vyhlašuje ústřední výbor JČMF nejméně 8 měsíců před plánovaným konáním celostátního sjezdu.

Ústřední výbor JČMF

Zprávy z poboček

Brno

Ve IV. čtvrtletí uspořádala brněnská pobočka celkem 14 vědeckých přednášek a 1 výborovou schůzi. Na výborové schůzi byl schválen návrh, aby při Vysokém vojenském učilišti ve Vyškově byla zřízena okresní skupina, která v rámci brněnské pobočky bude vyvíjet samostatnou činnost. Dále přistoupí brněnská pobočka ke zřízení závodních skupin na všech vysokých školách a pracovištích, kde jsou aspoň 3 členové pobočky. Do výboru byli kooptováni dva členové místo s. *Pírka*, který nečekaně zemřel, a s. *Beránka*, který je tč. na delší dobu v cizině. Pobočka uspořádá v měsíci únoru členskou schůzi, na které bude provedena diskuse s členy pobočky o členském časopisu.

Ve vědeckém semináři o diferenciálních rovnicích, který vede *O. Borůvka*, měl dvě přednášky *Z. Hustý* o asymptotických vzorcích pro integrály homogenní lineární diferenciální rovnice n -tého řádu. V první přednášce 4. prosince dokázal větu, ve které jsou uvedeny postačující podmínky pro existenci asymptotických vzorců pro integrály rovnice n -tého řádu a která dovoluje zobecnit známé vzorce pro řešení binomických rovnic druhého řádu v případě oscilatorického. Ve druhé přednášce, konané 18. prosince, byly uvedeny některé aplikace dokázané věty. Ve vědeckém semináři o diferenciální geometrii, který vede *J. Klapka*, se konaly celkem 4 přednášky. Dne 7. listopadu přednášel *V. Havel* o konjugovaných sítích obsažených v axiálním systému, kde formuloval dva problémy a uvedl, jak byly zatím řešeny. Je to problém existence jednoparametrické množiny konjugovaných sítí obsažených v axiálním systému vzhledem ke kongruenci K připojené k ploše s konexí (vyslovený Bompianim) a problém týkající se kongruencí kanonických přímek vzhledem k ploše s konexí (vyslovený Ščerbakovem). Ve druhé přednášce dne 21. listopadu přednášel opět *V. Havel* o konjugovaných sítích s jednou vrstvou obsaženou v axiálním a druhou v duálně axiálním systému plochy s konexí, kde mimo jiné uvedl další zobecnění Bompianiho problému. Ve třetí přednášce dne 5. prosince se zabýval *K. Svoboda* kongruencí přímek v symplektickém prostoru. Uvedl výsledky, které jsou spojeny s vyšetřováním tzv. symplektické deformace a na které přednášející navázal ve svých pracích o kongruencích přímek na vícerozměrných symplektických prostorech. Zvláště byly vyšetřeny kongruence přímek pětirozměrného symplektického prostoru, které připouštějí tzv. symplektickou bideformaci 2. řádu a které jsou zobecněním kongruence přímek C. Segreho. Ve čtvrté přednášce 19. prosince promluvil *B. Cenk* o některých směrech současné diferenciální geometrie. V úvodu se zmínil o konferenci o fibrováných prostorech, která se konala v září 1963 v Polsku. Pak uvedl přehledně některé disciplíny diferenciální geometrie (např. metrické struktury, konexe, redukce, strukturní grupy, vypuklé plochy aj.) a naznačil některé řešené problémy.

11. prosince proslovil v brněnské pobočce pracovník matematického ústavu university

v Halle (NDR) *V. Riedel* přednášku na téma „Asymptotische Darstellung von Parameterintegralen“. 19. prosince přednášel v brněnské pobočce *F. Nožička* o zobecněných Lorentzových transformacích. Seznámil posluchače s geometrií světočar v Minkovského prostoru, a to s takovými vlastnostmi, které plynou ze základních postulátů speciální teorie relativity.

V rámci „Diskusí o nových pracích brněnských matematiků“ referoval 14. října *J. Kopřiva* o iteraci množinových operátorů a 4. listopadu *L. Kosmák* o Radonově větě.

V rámci „Rozhovorů o nových pracích brněnských fyziků“ přednášel 22. října *J. Kuběna* o měření integrálních intenzit difrakcí fotografickou cestou, 5. listopadu *J. Komrska* o selekční difrakci v elektronovém mikroskopu, 19. listopadu *A. Vašíček* o Maxwellově teorii ve studiu optických vlastností tenké kovové vrstvy, 3. prosince *J. Cejpek* o polarizačních jevech v reakcích výměnného typu a 17. prosince *F. Lukeš* o odrazivosti polovodičů.

Ve dnech 4. a 7. listopadu se konala v Brně konference s mezinárodní účastí o uspořádaných množinách, již je věnována v tomto čísle zvláštní zpráva.

Zdeněk Hustý

České Budějovice

Ve své přednášce „O kvantových generátorech“ zaujal plně s. *Jan Blabla* z Ústavu radiotechniky a elektroniky v Praze všech 47 posluchačů z Čes. Budějovic i širokého okolí. Přednáška se konala 18. října 1963. V první části svého výkladu se zabýval základními fyzikálními jevy, které jsou důležité pro funkci kvantových generátorů — laserů a maserů. V druhé části přednášky se věnoval výkladu čpavkového a vodíkového maseru a pasivního cesiového standardu kmitočtu. Popsal současně funkci paramagnetických kvantových generátorů a uvedl jednotlivé typy. V poslední části svého výkladu pojednal o problematice maserů v infračervené oblasti a o problematice laserů v oblasti optické. Nakonec uvedl řadu experimentálních i aplikačních výsledků. Přednáška byla provázena značným počtem diapozitivů.

Tři přednášky s. *Frant. Duška*, docenta PI z Liberce, vyslechlo v Táboře, Prachaticích a v Čes. Budějovicích přes dvě stě zájemců, ponějvíce učitelů. Přednášky se konaly ve dnech 27., 28., a 29. listopadu 1963, a to na totéž téma „Význam a metody rozvíjení abstrakce v početních postupech i počítání z paměti“. V těchto velmi podnětných a zajímavých přednáškách ukázal s. *Frant. Dušek*, jak zvýšit zájem žáků o matematiku využitím různých situací z denního života, jak z těchto situací vést žáky k usuzování, počítání, početnímu výcviku (zejména „z hlavy“) i k zobecňování, popř. funkčnímu myšlení. Na několika praktických příkladech ukázal posluchačům, jak v tomto smyslu provádět výuku matematiky nově, moderněji, a to jak na národní, tak i na střední škole.

Vlastimil Trčka, odb. as. VŠZ v Čes. Budějovicích, přednášel dne 16. 12. 1963 na téma „Vyučovací stroje“. Na blokových schématech vyložil podrobně a zajímavě funkci takových strojů, a to jak prototypů naší výroby, tak dokonalejších (a také podstatně dražších) typů užívaných v SSSR a USA. Závěr přednášky tvořila diskuse o použití těchto strojů v praxi, o možnostech jejich hromadného zavedení i o výsledcích, kterých je možno při vylučování dosáhnout v různých vědních oborech. Na závěr připojil literaturu: *Fizika v škole* č. 3 a 4, 1963; *Vestník vyšší školy* 1963; *Svet veďdy (slovensky)* č. 11, 1963; *Pedagogika* č. 1, 1963; *Landa: O kybernetickém přístupu k teorii vyučování; Pedagogika* č. 4; *V. Kněžů: O programování učiva; Voprosy psychologii* č. 1., 1961; *Voprosy psychologii* č. 2. a č. 9, 1962.

František Vejsada

Karlovy Vary

V druhém pololetí byly uspořádány dvě výborové schůze, sedm přednášek pro členy pobočky a 22 přednášky pro řešitele MO a FO.

První výborová schůze byla věnována přípravě přednášek pro olympioniky. Na druhé výbo-

rové schůzi konané dne 21. prosince informoval jednatel o jednání na schůzi předsedů a jednatelů poboček, konané dne 31. října v Praze. Byla projednána a zhodnocena činnost pobočky v uplynulém roce a předloženo vyúčtování za rok 1963. Členové výboru se domnívají, že řešitelé obou olympiád by měli mít upraveny podmínky na školách tak, aby se mohli, pokud o to mají zájem, zúčastňovat přípravných přednášek. Byl rovněž projednán předběžný návrh rozpočtu pro přípravné přednášky na rok 1964.

Dne 18. října přednášel v Karlových Varech s. *Alfons Hyška* na téma „Školství v Afganistanu“. Přednáška byla velmi zajímavá a byla doplněna množstvím obrázkového materiálu. Živá diskuse svědčila o tom, že účastníci, kterých bylo 21, byli velmi spokojeni.

Dne 13. listopadu přednášel v Karlových Varech s. *Emil Kraemer* na téma „Vzdělávání učitelů v socialistických státech a u nás“. Ve své velmi hodnotné přednášce porovnal způsoby vzdělávání učitelů u nás a v jiných socialistických státech a podrobil je důkladné kritice. Bylo přítomno 71 posluchačů.

Dne 9. listopadu přednášel v Karlových Varech s. *O. Zich*, profesor filosofické fakulty KU v Praze, o některých metodách řešení elementárních logických úloh s aplikacemi. Přednáška byla dosti náročná, ale velmi přijatelně přednesena, což umožnilo všem přítomným ji pochopit. Soudruh *Zich* ukázal uplatnění metod matematické logiky nejen ve vědeckých disciplínách, ale i v administrativě, v informování veřejnosti atd. Bylo přítomno 18 posluchačů.

Dne 20. listopadu přednášel v Karlových Varech s. *Rostislav Košťál*, který byl právě v K. Varech na léčení, na téma „Porovnání veličin magnetického a elektrického pole“. Přednáška seznámila posluchače, převážně učitele fyziky, s aktuální problematikou velmi přehledně. Zvláště cenné bylo porovnání dřívějších názorů s názory současnými. Přednášky se zúčastnilo 21 posluchačů.

Dne 27. listopadu přednášel v Tachově autor učebnice Geometrie pro 8. tř. ZDŠ s. *Vlastimil Macháček* o řešení konstruktivních úloh a o geometrických místech bodů. Zúčastnilo se jí 16 posluchačů, většinou učitelů ZDŠ okresu Tachov, kteří vyslechli přednášku velmi pozorně a viděli přínos hlavně v tom, že s. *Macháček* zaměřil svoji přednášku velmi přehledně a metodicky. Stejnou přednášku přednesl s. *Macháček* dne 28. listopadu v Sokolově. Přednášky se zúčastnilo 32 posluchačů, kteří živě diskutovali.

Dne 4. prosince 1963 přednášel v K. Varech s. *Josef Machek*, pracovník katedry matematické statistiky KU v Praze, o testování hypotéz a jeho aplikacích. Přednáška přispěla k rozšíření vědomostí posluchačů, kterých však bylo pouze 14.

Přípravné přednášky pro řešitele MO a FO jsou pořádány v různých místech podle zájmu. Přednášejí členové pobočky soudruzi *Kutný* a *Siebert* (FO), *Bodlák* a *Forť* (MO). Průměrná účast na těchto přednáškách je 26 žáků. K dnešnímu dni má pobočka 45 činných členů a 1 mimořádného člena.

Václav Bodlák

Nitra

R. 1963 pobočka zdvojnásobila svou členskou základňu. Teraz má 96 členov. Do života pobočky boli zapojení i posluchači PI v Nitre, kde bola založená závodná skupina JČMF.

Pobočka r. 1963 usporiadala 25 prednášok, z toho 13 prednášok matematiky a 12 prednášok z fyziky.

Pre poslucháčov PI v Nitre usporiadali sa 2 cykly prednášok. Z matematiky prebiehal cyklus prednášok o diferenciálnych rovniciach a z fyziky o kvantovej mechanike.

Pre učiteľov stredných škôl bolo usporiadaných niekoľko prednášok, z ktorých vynikli prednášky s. *Jána Vyšina* a s. *Vlastimila Macháčka* o modernizácii vyučovania matematiky a prednáška s. *Jána Vanoviča* o teórii relativity. Prednášky pre učiteľov stredných škôl sa konali aj mimo sídla pobočky. Dve prednášky boli prednesené maďarsky.

Zvláštnu pozornosť vzbudila prednáška s. *Miloša Lánskeho* na tému matematická teória

fyzikálních veličin. V této přednášce autor novým způsobem osvětlil otázku dimenze fyzikálních veličin.

Vedec semináře z prac nitrianských matematiků a fyziků zaoberali sa tématy: skalární tvar Mešcherského rovnice, invariantné opísanie odrazu svetla a pravdepodobnostná interpretácia energetickej bilancie na rozhraní kov-dielektrikum.

Organizácia FO iniciatívne vedie s. *Klvanec* z Pi v Nitre.

Ladislav Dunajský

Olomouc

Ve čtvrtém čtvrtletí roku 1963 byly uspořádány další tři metodické besedy o vyučování matematice.

Na dvacáté druhé besedě, konané dne 23. října, se diskutovalo o práci předmětových komisí pro matematiku. Úvodní podnětný referát přednesl s. *Stanislav Liška*. Závěry této besedy zpracoval referent jako metodický list, který byl zaslán všem školám Severomoravského kraje.

Dvacátá třetí beseda, konaná 20. listopadu, byla věnována novému klasifikačnímu řádu ZDŠ. Úvodní přednášku přednesl *Rudolf Horáček*. Na této besedě účastníci také opravovali a klasifikovali čtvrtletní písemnou zkoušku z matematiky. Chvalitebnou známkou klasifikovalo tuto práci 9,4% přítomných, dobrou 71,9% a dostatečnou 18,7%. Na závěr byl promítnut nový film „Tangens, sinus, kosinus“.

Na dvacáté čtvrté besedě dne 18. prosince 1963 přednesl *Rudolf Horáček* podnětný referát o zvýšení efektivnosti vyučovací hodiny v matematice. Účastníci byli seznámeni s novým filmem „Přímka v praxi“ a s novými diafilmy „Diagramy a grafy“ a „Obvody a obsahy“.

Na říjnové besedě bylo 51, na listopadové 36 a na prosincové 31 přítomných.

Dne 10. prosince přednášel v pobočce *Kliment Šoler* z ČVUT v Praze na téma „Programování učiva a učící stroje“. Podal stručně historii vzniku teorie programovaného učení, jemuž položili základ psychologové B. F. Skinner a L. L. Landa a zabýval se dále některými praktickými otázkami realizace programovaného učení. Programované učení lze realizovat buď pomocí speciálních programových učebnic, nebo pomocí tzv. vyučovacích strojů. V referátu byly popsány různé typy a úpravy učebních textů a byly promítnuty obrazy některých zahraničních vyučovacích strojů. V závěru informoval přednášející posluchače o prvních pokusech a konstrukcích vyučovacích strojů v našem státě. Přednáška vyvolala živou diskusi o smyslu, významu a možnostech programovaného učení. Vyslechlo ji 53 členů pobočky a hostů.

Výbor pobočky se v uplynulém období zabýval organizačními otázkami v souvislosti se změnou jednatele, jímž se stal s. *Oldřich Lepil* z katedry experimentální fyziky a metodiky fyziky UP v Olomouci. Dále byl projednán plán přednáškové činnosti a otázka účasti pobočky při realizaci přednášek pro řešitele MO a FO.

V pobočce byl zřízen kroužek pro modernizaci vyučování fyzice, který vede s. *Josef Fuka*. Kroužek se bude zabývat otázkami modernizace obsahu, metod a prostředků vyučování fyzice na školách I. i II. cyklu.

Oldřich Lepil, Rudolf Horáček

Praha

V druhém pololetí 1963 rozvíjela pražská pobočka činnost v několika směrech:

Pro učitele ZDŠ uspořádala v době od 15. října do 21. listopadu 1963 dva desetihodinové kursy počítání na logaritmickém pravítku. Na přednášku, v níž se účastníci seznámili nejprve s teoretickým podkladem počítání na logaritmickém pravítku, navazovala praktická cvičení. V posledních hodinách pak byli kursisté seznámeni s počítáním na kalkulačních strojích NISA. Oba kursy vedl s. *František Procházka*, ředitel odborné školy zeměměřické.

Od 14. listopadu do 20. prosince 1963 (každý pátek od 17–20 hod.) pořádala pobočka přehlídku fyzikálních a matematických školních filmů, aby učitelé pražských škol byli

seznámení s filmy, jichž by mohli užít při vyučování matematice a fyzice. Pět večerů bylo věnováno promítání filmů fyzikálních a jeden večer filmům matematickým. Celkem bylo promítnuto 24 filmů fyzikálních, z nichž jeden byl sovětský, a 6 filmů matematických, z nichž dva byly švýcarské.

Přehlídka byla zahájena dne 14. listopadu proslovem předsedy pobočky s. *J. Slavíkem*, který vyzdvihl důležitost využití filmů ve vyučování fyzice a matematice a vysvětlil přítomným účel této akce. Po promítnutí filmů následovala diskuse a zhodnocení jak po stránce odborné, tak i po stránce vhodnosti k promítání ve škole. Přehlídka byla účastníky velmi kladně hodnocena, bude pokračovat v r. 1964 a bude zaměřena především na filmy zahraniční.

V rámci uvedené přehlídky filmů se konala dne 5. prosince 1963 beseda o školním filmu, jež byla spojena se členskou schůzí pobočky. Na této besedě vysvětlili filmoví pracovníci s. *E. Sládek* z audiovizuálního oddělení Učebních pomůcek, s. *R. Hošek*, vedoucí výroby Krátkého filmu, a s. *Fr. Dušek* z Liberce, jaké jsou perspektivy využití filmů, diapositivů a smyček ve školním vyučování. Informovali účastníky besedy o novinkách týkajících se školních projektorů, o vzájemné spolupráci filmových a pedagogických pracovníků při výrobě filmů, o zpracovávání podaných námětů, o významu mezinárodní spolupráce při výrobě školních filmů a o potřebě zřizování filmoték školních filmů aj.

V diskusi bylo konstatováno, že práce těch, kteří dávají hlavní myšlenky, tj. práce odborných poradců, není hodnocena tak jako práce těch, kteří film zpracovávají a uvádějí v život, tj. práce režisérů.

6. prosince 1963 přednášel s. *Fr. Dušek* o problematice školního matematického filmu u nás a v zahraničí. Hovořil o počátcích matematického školního filmu u nás, o rozvoji naší filmové produkce od r. 1950, o technických a výrobně organizačních podmínkách při tvorbě a využití našich filmů. Uvedl výhody a nevýhody krátkých a delších filmů a pojednal o organickém začlenění filmu do vyučovacího procesu. Provedl pak metodický rozbor předváděných filmů. Uvedl některé závěry z výzkumu účinnosti matematických filmů a zhodnotil zejména jejich význam při doplňkovém studiu slabších žáků atd. Provedl rozbor problematiky němého, zvukového a barevného filmu, podal přehled naší i zahraniční produkce školních matematických filmů a nakonec se zmínil o perspektivách matematického školního filmu.

Další přednášky pro učitele pražských škol:

30. října 1963 přednášel s. *Luboš Nový*, pracovník Historického ústavu ČSAV, na téma „Z dějin vztahů praktické a teoretické matematiky“. Zajímavá přednáška byla doprovázena ukázkami starých textů.

Dne 29. října a 5. listopadu 1963 se konaly ve spolupráci s ÚDVU dvě fyzikální přednášky o luminiscenci, které přednesli pracovníci FÚPL ČSAV *V. Karel* a *Jitka Kubátová*. Obě přednášky byly početně navštíveny.

Značně se rozšířily v tomto období pracovní přednášky (semináře) pro účastníky MO a FO. Podle rozhodnutí KVMO se konaly společné přednášky jen pro kategorii A a B. Pracovní přednášky pro kategorii C se konaly v šesti obvodech, přednášky pro kategorii D v devíti okresech Prahy. Celkem bylo ve všech kategoriích absolvováno 80 hod. přednášek.

Pracovní přednášky z FO se konaly soustředěně v jednom místě Prahy. Bylo absolvováno celkem 30 hod. přednášek ve všech kategoriích. Pracovní přednášky MO a FO budou pokračovat ve stejném rozsahu i v r. 1964.

Na pomoc žákům nejvyšších tříd SVVŠ a PŠ, kteří budou studovat na vysokých školách, zřídila pobočka v letošním roce na zkoušku kursy, v nichž si mohou tito žáci prohloubit své školské znalosti v těch partiích, které jsou pro jejich další studium zvláště důležité.

Byly otevřeny 3 kursy matematické, které vedou s. *K. Zdráhal* a s. *J. Šedivý* a 2 kursy fyziky, které vedou s. *J. Tesař* a *Fr. Vencálek*. Podle dosavadních zkušeností nebylo však těchto kursů, které jsou pro žáky zcela bezplatné, náležitě využito.

Sít důvěrníků na SVVŠ a PŠ je zhruba ustavena. To však nelze říci o síti důvěrníků na vědec-

kých ústavach a vysokých školách, z nichž pochází velká většina členů pražské pobočky. Také nábor členů z řad učitelů SVVŠ, PŠ a ZDŠ se nedaří tak, jak jsme předpokládali. Budování sítě důvěrníků na vědeckých ústavach a nábor učitelů na uvedených školách zůstává úkolem pobočky do příštího roku.

František Hradecký

Trnava

Naša pobočka vykazuje za uplynulý rok 1963 bohatšiu činnosť ako v iné roky. Naša činnosť sa v podstate dá rozdeliť na

- I. akcie pre členov JČMF,
- II. akcie pre učiteľov I. a II. cyklu,
- III. akcie pre nadaných žiakov a účastníkov MO a FO,
- IV. schôdzky a iná činnosť.

Preto máme aj našu zprávu rozdelenú na tieto časti. Treba vyzdvihnúť zvlášť obetavú prácu s. *Lužáka* a s. *Bajana*, ktorí ochotne prevádzali všetky akcie spojené s MO v Trnave i v ostatných pridelených nám mestách. Takisto ochotne celú FO riadil s. *Janovič*. Na práci s učiteľmi sa najviac podieľal s. *Hribík*, ktorý súčasne vzorne spravoval pokladňu našej pobočky. Všetkým spomínaným, ako aj ďalším členom JČMF, ktorí sa podieľali na prednáškovej, ako aj inej činnosti vyslovuje naša pobočka poďakovanie.

I. Akcie pre členov JČMF

1. Prednáška s. *Petra Baláza* „Základy špeciálnej teórie relativity“ dňa 7. III. 1963.
2. „Pestovanie úsudku na ZDŠ – matematická logika“ – prednáška s. *V. Ilenčíka*.
3. V spolupráci so Spoloč. pre šírenie ved. a polit. poznatkov sa uskutočnilo niekoľko prednášok hlavne pre poslucháčov PI denného i diaľkového štúdia.
 - a) Vybrané state z matematickej analýzy; viedla s. *Milada Rošetská* (5 prednášok).
 - b) Vybrané kapitoly z integrálneho počtu; viedla *M. Rošetská* (5 prednášok).
 - c) Úvod do analytickej geometrie v rovine; prednášal s. *Z. Vančo* (2 prednášky).
 - d) Počítanie na logaritmickom pravítku; viedol s. *Š. Hanzalík* (1 prednáška).
 - e) Prehľad stredoškolskej matematiky; viedol s. *J. Hribík* (5 prednášok).
 - f) Dňa 10. VI. 1963 bola prednáška s. *A. Dubca* „Všeobecne usmerňujúce pokyny vo vyučovaní matematiky“.
 - g) Dňa 25. XI. 1963 bola prednáška s. *Kotziga* na tému „Matematika a spoločnosť – matematika v hospodárskej praxi“.

II. Akcie pre učiteľov

1. Dňa 5. XI. 1963 bola prevedená našou pobočkou inštruktáž učiteľov I. a II. cyklu všetkých trnavských škôl. Inštruovali sme tuná učiteľov, ako si počínať s MO a FO.
2. 16. XI. 1963 bola prevedená také istá inštruktáž pre učiteľov I. a II. cyklu, ktorú tam previedol s. *J. Hribík*.
3. Okresný výbor pre MO a FO má v pláne uskutočniť takéto inštruktáže aj pre mestá Galanta, Holič, Skalica, Senica, Nové Mesto n/V., Trenčín, Hlohovec. Tieto inštruktáže sú už na príslušných ONV ohlásené; zatiaľ čakáme odpoveď, kedy nás zavolajú previesť inštruktáž.
4. Medzi akcie pre učiteľov možno tiež dať prednášku s. *Ilenčíka* „Pestovanie úsudku na ZDŠ“, na ktorú boli pozývaní nielen členovia JČMF, ale aj učitelia.

III. Akcie pre účastníkov MO, FO a pre iných talentovaných žiakov v disciplínach matematika a fyzika

1. V dňoch 24. VI.—28. VI. 1963 bolo konzultačné sústreďenie víťazov MO a FO Západoslovenského kraja, na ktorom odznelo 10 prednášok pre MO a 10 prednášok pre FO. Z tém prednášok uvedieme aspoň niekoľko: Teória čísel. Stereometria. Geometrické miesta. Funkcie. Konštrukčné úlohy. Rovnice a nerovnosti. Dynamika kvapalín. Kinematika. Gravitačné pole Zeme atď.

2. Na školách bolo vytvorených 12 skupín nadaných žiakov v matematike a fyzike ako aj účastníkov MO a FO v obvode pobočky JČMF. V týchto skupinách sa postupuje prednáškovou činnosťou podľa plánu, stanoveného vedúcim skupiny (učiteľom tunajšej školy) a našou pobočkou.

3. Prednášková činnosť pre nadaných žiakov a účastníkov MO a FO bola rozšírená aj pre ďalšie mestá, takže teraz budú prednášky prebiehať v týchto mestách: Trnava (v Trnave aj pre Galantu), Holíč (v Holíči aj pre Skalicu a Senicu), Nové Mesto n/V. (v Novom Meste aj pre Trenčín), Piešťany (v Piešťanoch aj pre Hlohovec).

Doteraz bolo prevedených na týchto miestach spolu 8 prednášok z odboru matematika a 6 prednášok z odboru fyzika. Ďalšie sa uskutočnia v januári. Túto matematickú časť prednáškovvej činnosti pre žiakov celú prevádzajú s. J. Bajan, predseda pobočky, a C. Lužák, učiteľ SVŠ v Trnave. Fyzikálnu časť si vzal na starosť s. J. Janovič, po dohode s ktorým viacerí učitelia sa zapojili do prednáškovej činnosti.

4. V tomto roku boli tiež ukončené cykly prednášok pre účastníkov MO a FO, ktoré boli začaté ešte v minulom roku.

IV. Schôdzky a iné akcie

1. V každom štvrtroku prebehla jedna plenárna schôdzka v spojení s niektorou prednáškou.

2. Výborové schôdze sa konali pred každou väčšou akciou a okrem toho pravidelne pred každou plenárnou schôdzou a pri vypracovaní zprávy alebo plánu činnosti našej pobočky.

3. Dňa 9. apríla 1963 bola výročná plenárna schôdza, na ktorej bola prednesená zpráva za uplynulé obdobie, návrh na plán práce a voľba nového výboru. Táto výročná schôdzka bola v spojení so spomínanou prednáškou s. V. Hlenčíka.

4. V novembri t. roku bolo zasadanie výboru pobočky JČMF, na ktoré boli pozvaní aj učitelia škôl, ktorí majú byť vedúci matematických alebo fyzikálnych skupín pre talentovaných žiakov.

5. Prevádzame kontrolu o platení príspevkov členov našej pobočky. V decembri sme rozoslali upomienky členom, ktorí nezaplatili členský poplatok, a členov, ktorí málo prejavujú svoju aktivitu, sme vyzvali, aby sa rozhodli, či meiniaj naďalej ostať členmi JČMF. Svoje rozhodnutie nám majú oznámiť písomne na pripojených ústrižkoch.

6. Ešte akcia pre členov: Dve prednášky z diferenciálneho počtu a 1 prednáška z analytickej geometrie, ktoré sa konali v decembri pre posluchačov PI, hlavne pre odbor fyzika — chémia, ktorí nemajú matematiku prednášanú a ktorí poprosili pobočku JČMF o pomoc v týchto disciplínach. Dve prednášky mala M. Rožetská a jednu Z. Vančo.

Ako vidieť, práca našej pobočky v tomto roku bola skutočne bohatá. Spolu bolo uskutočnených 70 prednášok a okrem toho už spomínané iné akcie. Po prevedení kontroly členov, čo sa týka ich aktivity a platenia príspevkov, dúfame, že sa naša práca bude naďalej zlepšovať, a čo je hlavné, že naše akcie budú obsadené stále väčším počtom prítomných členov.

Milada Rožetská

Ústí nad Labem

V posledných dvoch mesiacoch kalendárneho roku 1963 byla činnosť pobočky zaměřena na odborné a metodické přednášky, na přípravné přednášky pro účastníky matematické olympiády

a na práci v Klubu mladých matematiků v Teplicích. V obvodu pobočky byly uspořádány tyto přednášky:

6. XI. *Vlastimil Čech*: Základy programování pro číslicové počítačové stroje (Ústí nad Labem),
15. XI. *Zdeněk Grundman* a *Josef Sušanka*: O matematické a fyzikální olympiádě v letošním školním roce (Ústí nad Labem),
20. XI. *Jiří Procházka*: Pythagorejská čísla v teorii a ve školním vyučování (Ústí nad Labem),
4. XII. *Václav Rádl*: Graficko-numericke metody řešení rovnic (Roudnice n. Labem),
4. XII. *Vladimír Blažek*: Konstruktivní úkoly řešené užitím zobrazení (Litoměřice),
6. XII. *Miroslav Horák*: Vytváření pojmů a rozvíjení fyzikálního myšlení (Ústí nad Labem),
11. XII. *Vojtěch Nováček*: Názornost při zavedení záporných čísel a početních výkonů s nimi (Chomutov),
11. XII. *Jan Blabla*: Masery a lasery (Ústí nad Labem),
13. XII. *Jan Vyšín*: Modernizace obsahu i metod školské matematiky (Ústí nad Labem),
16. XII. *Vlastimil Čech*: Shodnost a určenost v geometrii (Most).

Přednášky pro účastníky matematické a fyzikální olympiády ve spolupráci s krajskými výbory MO a FO:

Jaroslav Honner přednášel na téma „Kmity a vlnění“ 25. XI. v Ústí n. L., 2. XII. v Teplicích, 4. XII. v Lovosicích, 9. XII. v Mostě, 16. XII. v Chomutově.

Tomáš Páv: Termodynamika; 26. XI. v Ústí n. L., 3. XII. v Teplicích, 10. XII. v Mostě, 13. XII. v Lovosicích, 17. XII. v Chomutově.

Miroslav Horák: Kirchhoffovy zákony; 27. XI. v Mostě, 4. XII. v Chomutově; 20. XII. v Lovosicích.

František Fiala: Kirchhoffovy zákony; 11. XII. v Ústí nad Labem.

Vladimír Blažek: Konstruktivní úlohy; 27. XI. v Ústí nad Labem, 18. XII. v Teplicích. Geometrická místa bodů; 18. XII. v Ústí nad Labem.

Zdeněk Grundman: Funkce 1; 4. XII. v Teplicích; Funkce 2; 17. XII. v Teplicích.

Jan Stránský: Kinematika, dynamika; 26. XI. v Ústí n. L., 3. XII. v Teplicích, 10. XII. v Mostě, 17. XII. v Chomutově, 19. XII. v Lovosicích.

Přehled bude doplněn po ukončení celé akce přípravných přednášek.

Klub mladých matematiků v Teplicích je v letošním studijním roce zorganizován takto: Žáci 8. a 9. tříd ZDŠ vede s. *Weiner*, učitel ZDŠ V alejích. Členové se scházejí každou středu odpoledne v ODPM v Teplicích. Zatím se konaly přednášky:

13. XI. *Zdeněk Weiner*: Rovnice se zlomky;

20. XI. *Josef Martinovský*: Úlohy se zápornými čísly;

27. XI. *Jiří Rouček*: Konstruktivní úlohy na osovou souměrnost;

4. XII. *Irma Martinovská*: Konstruktivní úlohy o těžnicích a výškách v trojúhelníku;

11. XII. *Zdeněk Weiner*: Rovnice o jedné neznámé se složenými zlomky.

Přednášek se zúčastňuje průběžně 25 účastníků. Žáci z II. cyklu (SVVŠ a SOŠ) se zúčastňují přípravných přednášek pořádaných pro účastníky MO a FO. Po skončení těchto přednášek budou dále pracovat v rámci činnosti KMM v Teplicích.

Dne 20. XI. se konala schůze výboru pobočky JČMF, na které byl projednán plán činnosti pobočky na nejbližší období. Dnem 1. XI. převzal funkci jednatele pobočky *Jiří Procházka*, což bylo schváleno PÚV JČMF v Praze.

Jiří Procházka

LETNÍ ŠKOLA O TEORII PORUCH V PEVNÝCH LÁTKÁCH

JČMF ve spolupráci s Fyzikálním ústavem ČSAV pořádá ve dnech 31. srpna až 12. září 1964 v hotelu Hrazany u Slapského jezera letní školu o teorii poruch v pevných látkách.

Tato letní škola má postgraduální charakter a je určena fyzikům, příp. též inženýrům s hlubšími fyzikálními znalostmi, pracujícím v ústavech ČSAV, na vysokých školách a v resortních ústavech v oboru fyziky pevných látek. Hlavním obsahem přednášek bude teorie poruch krystalové mřížky, zvláště teorie dislokací, a teorie plastické deformace pevných látek. Přednášky budou z větší části předneseny předními specialisty ze zahraničí v jazyce anglickém nebo ruském. Předpokládá se též účast menšího počtu posluchačů ze zahraničí. Vzhledem ke kapacitě hotelu Hrazany bude moci být přijato 50 až 55 účastníků.

Bližší informace podá tajemnice přípravného výboru *N. Kratochvilová*, Fyzikální ústav ČSAV, Praha 2, Viničná 7, které je také třeba poslat přihlášku nejpozději do 31. května 1964.

V jarním semestru 1964 bude v rámci Lidové university v Praze probíhat 2. část čtyřsemestrového kursu „*Aplikace matematických metod při řízení výroby*“. Vedoucí kursu je docent ČVUT A. Ter-Manuelianc, tříhodinové přednášky budou doplněny četnými příklady z oblasti ekonomického řízení výroby, plánování a ekonomických rozborů.

Podrobnější informace a přihlášky v sekretariátu LU, Městská lidová knihovna Praha 1, nám. primátora V. Vacka 1. Tel. 234-756.

Jako součást technických přednášek Lidové university v Praze bude v jarním semestru 1964 probíhat v Městské lidové knihovně cyklus „*Fyzika a technika nízkých teplot*“. Cyklus 10 lekcí v redakci M. Šotta, pracovníka Ústavu jaderné výzkumu ČSAV, podá výklad fyzikálních principů dosahování, udržování a měření nízkých a velmi nízkých teplot, seznámí rovněž s nejdůležitějšími technickými aplikacemi nízkých teplot a s použitím těchto teplot v různých oborech základního výzkumu.

Podrobnější informace a přihlášky v sekretariátu LU, Městská lidová knihovna Praha 1, nám. primátora V. Vacka 1. Tel. 234-756.

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie. — Ročník 9. — *Vydává:* Jednota československých matematiků a fyziků v Nakladatelství ČSAV, Vodičkova 40, Praha 1 - Nové město, dod. pú. 1. *Redakce:* JČMF, Maltézské nám. 1, Praha 1 - Malá Strana, tel. 530892. — *Tiskne:* Knihtisk, n. p., závod 5, tř. Rudé armády 171, Praha 8, dod. pú. 8. — Rozšiřuje poštovní novinová služba, objednávky a předplatné přijímá PNS - ústřední expedice tisku, administrace odborného tisku, Jindřišská 14, Praha 1. — Lze také objednat u každé pošty nebo doručovatele. Objednávky do zahraničí vyřizuje PNS - ústřední expedice tisku, odd. vývoz tisku, Jindřišská 14 Praha 1. Cena jednoho výtisku Kčs 3,—, v předplacení (6 čísel ročně) Kčs 18,— (cena pro Československo), \$ 3,—, £ 1,1,5 (cena v devisách)

Toto číslo vyšlo v dubnu 1964

A-05*41271

© by Nakladatelství Československá akademie věd 1964